

gemeente
HEEZE-LEENDE

KADERNOTA

2023-2026

Inhoud

1. Algemeen	3
<i>Aanbieding Kadernota 2023-2026</i>	3
<i>Leeswijzer</i>	5
2. Autonome ontwikkelingen	6
<i>Financieel perspectief 2023-2026</i>	6
<i>Technische richtlijnen</i>	7
<i>Algemene uitkering uit het gemeentefonds</i>	8
3. Beleidsontwikkelingen	10
<i>Programma 1: Dienstverlening en bestuur</i>	10
<i>Programma 2: Wonen, bedrijven en recreëren</i>	12
<i>Programma 3: Samen leven en participeren</i>	16
<i>Overige ontwikkelingen</i>	22

1. Algemeen

Aanbieding Kadernota 2023-2026

Hierbij bieden wij u de Kadernota 2023-2026 aan. De kadernota geeft normaal gesproken inzicht in het financiële huishoudboekje van de gemeente voor de komende vier jaar waarbij eventuele nieuwe beleidswensen ook financieel zijn doorvertaald. De kadernota is daarmee normaliter primair het document waarin strategische keuzes worden gemaakt voor de toekomst en de integrale afweging van beleid vorm krijgt.

Deze Kadernota is wat anders opgezet. We hebben financiële informatie opgesteld en ter kennisgeving de beleidsontwikkelingen opgenomen. Het is daarmee een kadernota light. In aanloop naar een raadsprogramma is de wens om de beleidsontwikkelingen te overwegen in samenspraak met de bestuurlijke ambities in het raadsprogramma. We houden hierbij rekening met het nog te verwerken raadsprogramma richting de begroting 2023-2026. U treft zodoende in hoofdstuk 3 een opsomming van beleidsontwikkelingen.

We hebben in hoofdstuk 2 de ontwikkelingen rondom de algemene uitkering op een rijtje gezet. De financiële toekomst van de gemeente is door de ontwikkeling van het gemeentefonds onzeker. Het college wil gelet op deze onzekerheid met uw raad in gesprek gaan, met daarbij de bestuurlijke ambities in het raadsprogramma, om samen inhoudelijk en financieel richting te geven aan de invulling van de meerjarenbegroting 2023-2026. We gaan de meerjarenbegroting 2023-2026 opbouwen op basis van de verschillende bouwstenen die nu al bekend zijn of die nog in ontwikkeling zijn. Voor de verbonden partijen en de externe aanbieders liggen afspraken grotendeels vast. Ook zijn er personele ontwikkelingen in aanloop naar de begroting. We hebben in deze kadernota gewerkt met de brief die we in maart van het rijk hebben ontvangen. De meicirculaire volgt in juni, waarbij duidelijkheid ontstaat over het financieel kader richting de begroting 2023-2026.

De kadernota biedt inzicht in de huidige financiële staat van de gemeente. De opbouw is als volgt:

De startsituatie voortkomende uit de meerjarenraming die is opgenomen in de programmabegroting 2022;

De financiële verwerking van reeds genomen besluiten en het begrotingsresultaat van 2022 verwerken met het terugdraaien van de dotatie aan de algemene reserve bij de begroting 2022. Dit is het startsaldo van deze kadernota.

Daarna brengen we de financiële gevolgen van reeds genomen raadsbesluiten in beeld. Verder zoomen we in op de autonome ontwikkelingen (gevolgen CAO, indexatie etc.) waarop we als gemeente geen of nauwelijks invloed hebben;

In hoofdstuk 3 beschrijven we de beleidsontwikkelingen, zaken die op dit moment niet in de begroting zijn voorzien maar die we, om diverse redenen, redelijkerwijs niet kunnen laten liggen. Het gaat hierbij om deels om onontkoombare ontwikkelingen, maar ook deels om nieuwe beleidsontwikkelingen.

Een nadere toelichting op het verloop van het begrotingssaldo treft u onder 'Financieel perspectief 2023-2026' aan.

De effecten van de meicirculaire gemeentefonds zijn bij de vaststelling van de kadernota nog niet bekend en worden zoals gebruikelijk, indien de meicirculaire tijdig beschikbaar is, als een addendum bij de Kadernota aangeboden.

De kadernota biedt een bouwsteen voor het gesprek over de begroting. Een andere bouwsteen is het raadsprogramma waaraan u als raad vorm geeft. Tezamen met de uitkomsten van de meicirculaire kunnen we met elkaar het gesprek voeren over de richting waarin we willen gaan richting begroting 2023-2026. De financiële vooruitzichten gebaseerd op de maartbrief zijn voor onze gemeente niet gunstig. Als we daar de economische ontwikkelingen bij optellen zien we voor de komende begroting nauwelijks financiële ruimte. De gemeente staat er (financieel) goed voor maar we moeten ook realistisch zijn in een tijd waarin de inflatie hoog is, een groot tekort is aan uitvoerende capaciteit en materiaal.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN HEEZE-LEENDE,

de secretaris,

de burgemeester,

C.G. Klesman-Nacken

P.J.J. Verhoeven

Leeswijzer

Deze Kadernota bestaat uit 2 hoofdstukken:

2. Autonome ontwikkelingen

In dit hoofdstuk komen financiële uitgangspunten aan de orde, de technische uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2023-2026 aan de orde en worden de effecten van de circulaire gemeentefonds beschreven.

3. Beleidsontwikkelingen

Per programma worden de beleidsontwikkelingen gemeld, die relevant zijn voor de raad.

2. Autonome ontwikkelingen

Financieel perspectief 2023-2026

Het meerjarenperspectief wordt weergegeven vanaf de stand in de begroting 2022-2025 die in november 2021 door uw raad is vastgesteld. Dit is het vertrekpunt voor de kadernota 2023 waarin onderscheid wordt gemaakt in de financiële ontwikkelingen tussen autonome gebeurtenissen en beleidsmatige ontwikkelingen.

Saldo begroting 2022	0	0	0	
	2023	2024	2025	2026
vertrekpunt begrotingssaldo				
Terugdraaien virtuele storting begrotingsresultaat in Algemene Reserve	-276.827	-325.372	-861.048	0
Effect raadsbesluiten na begroting 2022				
DMJOP	16.000	165.000	178.000	178.000
duurzaamheidslening	3.750	3.750	3.750	3.750
beleids en beheersplan wegen	12.400	24.700	36.900	49.000
professionalisering dorpshuizen	95.000	95.000	95.000	95.000
autonome ontwikkeling				
Indexering (lasten en baten)	PM	PM	PM	PM
Indexering GR'en en overige contracten	PM	PM	PM	PM
Voorlopige berekening jaarschijf 2026 (inschatting)				-652.000
Algemene uitkering (decembercirculaire)	-90.000	-89.000	-92.000	
Saldo na autonome ontwikkelingen	-239.677	-125.922	-639.398	-326.250
maartbrief	-703.000	-1.054.000	-1.191.000	41.000

Het begrotingssaldo van begroting 2022 is nihil. We draaien bij de start 2023, deze fictieve storting in de algemene reserve terug zodat we deze als startpunt kunnen gebruiken. De reeds genomen besluiten met als dekking de algemene reserve zijn in deze tabel verwerkt. Voor toelichting op autonome ontwikkeling verwijzen we u naar hoofdstuk 2.

De maartbrief is een inschatting van de meicirculaire. Als we de meicirculaire verwerken wordt deze regel vervangen.

Technische richtlijnen

Bij de berekening van de begrotingsposten hebben we bij de begroting 2022 de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Rekenrente	1,10%	1,10%	1,10%	1,10%
Loonstijging	3,6%	3,6%	3,6%	3,6%
Prijsstijging materiële niet duurzame goederen en diensten	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
Prijsstijging professionele instellingen	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Prijsstijging overige kostencategorieën	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
Prijsstijging overige subsidies en bijdragen	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
Huurlasten nieuwbouwscholen (contractbasis)	2,25%	2,25%	2,25%	2,25%

De begrotingssystematiek van de gemeente kent als uitgangspunt deze indexaties. We stellen deze vooraf vast en we bouwen daarna de begroting per regel met het betreffende percentage vast. We zien de afgelopen maanden dat met name prijzen stijgen vooral energie en materiaal is duurder geworden. De "officiële" inflatiecijfers laten dit percentage niet altijd zien. We stellen voor om als uitgangspunt dezelfde percentages als in 2022 te gebruiken. We weten dat kosten toenemen dus we weten ook dat op sommige begrotingsposten mogelijk tekorten gaan ontstaan. We gaan deze posten als daar aanleiding voor is apart in de begroting bijramen op basis van beschikbare informatie over de betreffende post. We hanteren daarvoor resultaten die uit de berap gaan komen.

Naast de reguliere indexaties zijn er indexaties op basis van afspraken met derden waaronder aanbieders binnen Jeugd en WMO. We krijgen daarvoor in de algemene uitkering een aparte uitkering, we laten de baten zien en ook de inschatting van de lastenkant in programma 3. De GR'en stellen we bij op basis van de besluiten die daarover gemaakt zijn. We laten ook de rekenrente voor nu nog ongewijzigd op 1,1%. Dat percentage behoeft pas aanpassing als uit de markt blijkt dat het door de bank aan de gemeente gerekende percentage stijgt.

We bestuderen in de zomer of het zinvol om de gehanteerde methodiek van indexaties aan te passen. U kunt hierbij denken aan een methodiek die ook andere gemeente hanteren waarbij met vaste indexatie kosten wordt gerekend.

Rekenrente

De rekenrente heeft betrekking op de aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden (exploitatie) toe te rekenen rente. Deze rente is bij begroting 2022 berekend op 1,1%.

Loonstijging

De loonstijging voor 2021 staat op 1,8% we zien dat loonstijging van de loonvoet sector overheid voor 2023 staat op 3,6%. Voor de gemeenschappelijke regelingen gaan we uit van de vastgestelde begrotingen.

Prijsindexatie

In de begroting 2022 is rekening gehouden met een algemene prijsindex van 1,5% bij de inkoop van goederen en diensten.

Met ingang van 2019 wordt voor de bijdragen aan professionele instellingen uitgegaan van een afwijkende indexering. Dit omdat de lasten van de professionele instellingen voornamelijk bestaan uit personele lasten. In het programma 3 hebben we de indexaties apart toegelicht.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds (maartbrief)

Bij gereedkomen van deze kadernota was de uitkomst van de meicirculaire nog niet bekend. We hebben dan ook gerekend in deze kadernota met voorlopige uitkomsten van de maartbrief.

Op 15 december 2021 presenteerde het nieuwe kabinet (VVD, D66, CDA en ChristenUnie) het coalitieprogramma 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst'. De maartbrief geeft een eerste beeld van de gevolgen voor gemeenten van de belangrijkste maatregelen uit het coalitieprogramma die betrekking hebben op het gemeentefonds. Daarnaast wordt in de maartbrief informatie gegeven over het bedrag dat gemeenten zullen ontvangen vanuit de € 679 miljoen die het kabinet beschikbaar heeft gesteld in 2022 om een eenmalige energietoeslag toe te kennen aan huishoudens met een laag inkomen. Deze middelen worden in de meicirculaire 2022 verdeeld en zijn in de financiële uitwerking van de maartbrief niet meegenomen. Verder wordt in de maartbrief ingegaan op het besluit van de fondsbeheerders om de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 1 januari 2023 in te voeren.

De maartbrief heeft niet de status van een circulaire. Bij de financiële uitwerking van de maartbrief worden er geen maatstafgewichten en uitkeringsfactoren aangepast. Bij de meicirculaire 2022 zal een actualisatie van het accres plaatsvinden en zal er meer inzicht gegeven worden in andere posten uit het coalitieprogramma die voor gemeenten relevant zijn.

De mutaties vanuit de maartbrief zien er voor Heeze Leende zo uit:

	Maartbrief 2022	2023	2024	2025	2026
<i>Accres</i>		508	1.001	1.153	445
<i>Opschalingskorting</i>		311	416	525	0
<i>Herverdeeleffect herijking gemeentefonds</i>		-123	-370	-487	-487
<i>Effect inkomensafhankelijke bijdrage</i>				62	62
Totaal mutaties maartbrief 2022		703	1054	1191	-41

Accres en opschalingskorting

De jaarlijkse indexatie van het gemeentefonds heet het accres. De in het coalitieakkoord opgenomen accresreeks (t/m 2025) komt bovenop het accres uit de miljoenennota 2022. In 2026 valt het accres terug naar een structureel niveau. Een herberekening gebeurt bij de meicirculaire 2022. Daarnaast heeft het kabinet besloten om de oploop van de opschalingskorting in de jaren 2023-2025 te schrappen, wat zorgt voor een positief effect voor 2023 t/m 2025. Vanaf 2026 is de oploop van de opschalingskorting wel weer van toepassing, in combinatie met het terugvallen van het accres zorgt dit voor een flinke daling van de middelen uit het gemeentefonds.

Invoering nieuw verdeelmodel

De fondsbeheerders hebben besloten om per 1 januari 2023 het nieuwe verdeelmodel gemeentefonds in te voeren. Fondsbeheerders geven aan dat iedereen het eens is over het nieuwe model en dat het een verbetering is ten opzichte van het huidige. Het nieuwe verdeelmodel zoals dit nu doorgevoerd wordt is niet het eindstation, maar zal continu onderhoud vragen en er zal een nadere invulling komen van de onderzoeksagenda.

Voor het effect van de invoering nieuwe verdeelmodel is een ingroeipad afgesproken van maximaal € 7,50 per inwoner in 2023 en maximaal € 15 per inwoner voor 2024 en 2025. Het totale effect van de herverdeling is gemaximeerd op € 37,50 per inwoner. Voor Heeze Leende is het herverdeeleffect negatief en loopt dit op tot min € 487.000.

Eenmalige energietoeslag lage inkomens

Voor de eenmalige tegemoetkoming voor de gestegen energieprijzen aan huishoudens met een laag inkomen wordt via de algemene uitkering € 679 miljoen aan gemeenten beschikbaar gesteld. In de maartbrief is nog geen verdeling per gemeenten opgenomen. Deze middelen worden via de meicirculaire 2022 verdeeld per gemeenten. Uitgangspunt is € 800 per huishouden.

3. Beleidsontwikkelingen

Programma 1: Dienstverlening en bestuur

	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
1.1 Bestuur								
Aanpassing/herinrichting raadszaal					19.875	19.672	19.468	19.265
1.3 Openbare orde en veiligheid								
Uitbreiding Dommelstroom Interventieteam	57.000	57.000	57.000	57.000				
Uitbreiding formatie Veiligheid	27.000	27.000	27.000	27.000				
Huisvesting politiepost Leende					25.485	21.974	18.437	14.870
1.6 Overhead								
GRSA2 bijdrage H-L aan doorontwikkeling formatie ontwikkeling	394.000	496.000	600.000	684.000				
TOTAAL programma 1	478.000	580.000	684.000	768.000	45.360	41.646	37.905	34.135

1.1 Bestuur

Aanpassing/herinrichting raadszaal

De raadszaal wordt gebruikt voor de raadsvergaderingen en voor andere overleggen. Ook worden hier de huwelijken en partnerschapsregistraties voltrokken. De afgelopen jaren is het aantal trouwlocaties binnen onze gemeente gereduceerd. Wanneer een bruidspaar ervoor kiest om in onze gemeente te trouwen zijn er nog maar 3 locaties die hiervoor aangewezen zijn. Het betreft kasteel Heeze, het Klooster op Providentia en de raadszaal. Daarnaast bestaat voor het bruidspaar de mogelijkheid om te kiezen voor een eigen locatie. De raadszaal is de meest betaalbare locatie en daarmee ook geschikt voor bruidsparen met een kleine beurs. Deze is echter zakelijk ingericht en heeft niet de juiste uitstraling, zoals die gewenst is bij een huwelijksceremonie. Daarnaast constateren we dat de opstelling van de tafels krap is en dat de schermen klein zijn voor het op afstand kunnen lezen van presentaties. Ook is de raamdecoratie verouderd en wordt gekeken naar een oplossing om in de zomermaanden het zonlicht te dempen. Aanpassing van het interieur en de audio is gewenst om een moderne en sfeervolle raadszaal te realiseren. Hierbij wordt ook gekeken of een aantal onderdelen met een kleine aanpassing gebruikt kunnen worden.

1.3 Openbare orde en veiligheid

Uitbreiding Dommelstroom Interventieteam

Per 1 juli 2020 is het intergemeentelijke Dommelstroom Interventie Team (DIT) met een omvang van 0,5 Fte in totaal (ca. 5 casussen per jaar) van start gegaan. Waar de lokale boa-werkzaamheden zich richten op kleine ergernissen, richt het DIT zich op het integraal uitoefenen van toezicht en handhaving van bestuursrechtelijke regelgeving bij complexe casussen, het voorkomen en signaleren van strafbare feiten en het handhaven van de openbare orde en veiligheid (ondermijning). Dit in samenwerking met o.a. de Politie, Sociale Recherche, Belastingdienst en Douane. In 2021 zijn er met het actieplan Ondermijning diverse bestuurlijke ambities vastgesteld en bijbehorende acties in gang gezet, waarbij extra inzet door (medewerkers van) het DIT vereist is. Zo is bijv. bestuurlijk afgesproken dat het DIT ook structureel deelneemt aan de 4x per jaar georganiseerde regionale actieweken ondermijning om zo informatie-gestuurde gemeentelijke controles uit te voeren. Wordt het DIT steeds meer (signaal) gestuurd vanuit strafrechtelijke ondermijning, waarbij de ambitie is uitgesproken juridische mogelijkheden op basis van de APV en Bijzondere wetten in de organisatie te implementeren en daarmee de controles c.q. interventies op een breder bestuurlijk terrein te laten plaatsvinden. En is bestuurlijk o.a. afgesproken de informatiepositie te versterken door o.a.

het inmiddels afgesloten abonnement op Meld Misdaad Anoniem en het opstarten van een zogenaamd Lokaal Informatie Overleg, wat zal resulteren in een nieuwe stroom aan signalen richting gemeente. Naast een eerdere loonstijging van de kosten voor de teamleider DIT zijn in 2021 ook diens taken uitgebreid, waardoor de gezamenlijke kosten en daarmee ons aandeel daarin, stijgt. Kortom uitvoering van de bestuurlijke vastgestelde ambities, afspraken en daarmee in gang gezette acties vereisen een ruime verdubbeling van de thans voor het DIT beschikbare uren aan toezicht en juridische ondersteuning.

Uitbreiding formatie Veiligheid

In 2022 zijn de uren bij cluster Veiligheid met 12 uur per week uitgebreid om zo de minimale taken op het gebied van Veiligheid en Openbare Orde te kunnen uitvoeren. Het verzoek is nu om dit structureel te doen. O.a. door een terugtrekkende beweging bij de politie zijn en komen steeds meer taken op het gebied van Veiligheid en Openbare orde bij de gemeente te liggen, waarbij werkzaamheden zich niet alleen in de breedte maar ook in de diepte uitbreiden. O.a. ondermijningsvraagstukken vragen steeds meer een bestuurlijke aanpak, waarbij juridische inzet vereist is. Structurele uitbreiding van de uren is noodzakelijk om als gemeente de (minimale) lokale regierol ten aanzien van Veiligheid en de daartoe bestuurlijk afgesproken ambities te kunnen vervullen.

Politiepost

De politie betaalt aan huur € 145.000,- per jaar. Na 15 jaar is dit aan inkomsten € 2.175.000,-. De lasten bedragen jaarlijks ongeveer hetzelfde, van € 150.743,- in het 1e jaar tot € 137.449,- in het 15e jaar. De totaallasten over 15 jaar bedragen € 2.157.970,-. De restwaarde van het pand is na 15 jaar € 978.000,-. Het is zeker mogelijk dat de politie na 15 jaar wil blijven huren, mocht dit niet het geval zijn, is de kans groot dat dit pand opnieuw verhuurd of verkocht wordt omdat de politiepost als courant kantoorgebouw wordt gebouwd.

1.6 Overhead

In de kadernota van de GRSA2 zijn alleen de autonome ontwikkelingen meegenomen. Deze betreffen de CAO, de indexering en een 2-tal wettelijke taken, nl. SOR (Samenhangende objectenregistratie) en E-depot. De 2 laatstgenoemde hebben beide te maken met informatievoorziening waarbij een wettelijke verplichting is om hier uitvoering aan te geven.

Daarnaast is op dit moment informatiebeveiliging een onderwerp wat continue aandacht behoeft. In het land zijn reeds vele voorbeelden te vinden dat gemeente of commerciële partijen gehackt zijn. Om dit te voorkomen is het nodig om onze ICT-omgeving continue up to date te houden, maar ook het inloggen op onze systemen via een MFA (Multifactor Authenticatie) te laten verlopen. Momenteel loopt er een onderzoek bij de GRSA2 naar welke zaken aandacht behoeven en volgt er een plan van aanpak.

Programma 2: Wonen, bedrijven en recreëren

	Exploitatie				Investerings			
	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
2.1 Wonen en bouwen								
Flexibele schil VTH	125.000	125000	125000	125000				
verlaging bouwleges (minder dekking)	167.211	169.567	172.111	264.685				
Actualiseren beleidsplan openbare verlichting	20.000	5.000	5.000	5.000				
2.2 Openbare ruimte								
Beheersing plaagdruk eikenprocessierups	25.000	25.000	25.000	25.000				
budget landschapsprojecten 2023 - 2026	20.000	20.000	20.000	20.000				
Verbreding fietspad Pastoor Thijssenlaan						2.790	2790	2790
fietspad Leende Sterksel						78.000	78000	78000
Verkeersmaatregelen						2.000	2000	2000
Opstellen nota bos en natuurterrein	25.000							
bijdrage MRE tbv korte termijn randweg A2	167.000							
2.4 Milieu								
communicatie en marketing duurzaamheid	35.000	35.000	35.000	35.000				
motie meer groen in de wijk	125.000							
TOTAAL	709.211	379.567	382.111	474.685	0	82.790	82.790	82.790

2.1 Wonen en bouwen

Flexibele schil VTH

"Jaarlijks stelt het college het uitvoeringsprogramma VTH omgevingsrecht vast, waarin uitgewerkt is welke van de in het meerjarenbeleid vastgestelde activiteiten dat jaar uitgevoerd worden. De omvang van het programma is merendeels afhankelijk van externe factoren, zoals het aantal aangevraagde en verleende (legaliserende) omgevingsvergunningen, handhavingsverzoeken, klachten en meldingen, juridische procedures. Ook ontwikkelingen op lokaal, regionaal of landelijk niveau kunnen van invloed zijn, zoals het woningbouwprogramma en/of nieuwe wetgeving als de BENG en Omgevingswet.

Uitvoering van het programma gebeurt in hoofdzaak door het inzetten van eigen mensen en middelen. De praktijk leert dat de huidige middelen niet elk jaar toereikend zijn om het (minimale) programma sluitend te maken. Zo is afgelopen jaren besloten hiervoor incidenteel het surplus van de legesopbrengsten van 2020 (€ 134.000) en 2021 (€ 190.000) in te zetten. Er is behoefte aan een meer structurele oplossing in de vorm van een flexibele schil: een reserve die wanneer deze niet ingezet hoeft te worden doorschuift naar het moment dat dit wel het geval is. Waardoor het mogelijk is om flexibel in te zetten, daar waar de (externe) omstandigheden dat op dat moment verlangen."

verlaging bouwleges (minder dekking)

Op 1 januari 2023 treedt (waarschijnlijk) de Omgevingswet (Ow) in werking. Tegelijk hiermee gaat ook de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) stapsgewijs in. In eerste instantie voor eenvoudigere bouwwerken zoals het (ver)bouwen van eengezinswoningen en kleinere bedrijfspanden. De Wkb is bedoeld voor het verbeteren van de bouwkwaliiteit en van de positie van de consument. Hiervoor komt er een andere manier van toezicht en controle in de bouw, zodat bouwers zich aan de geldende (kwaliteits)eisen houden. Zo wordt onder andere de aansprakelijkheid van de aannemer verruimd en geldt er een informatieplicht richting de opdrachtgever. Hierdoor verandert dan ook de rol van de gemeente naar een minder toetsende en controlerende partij. Dit betekent dat de gemeente vanaf 2023 bij de eenvoudigere bouwwerken, minder werkzaamheden heeft en dus minder kosten/leges door kan rekenen aan de initiatiefnemers. Een eerste inschatting is dat de leges-inkomsten hierdoor in 2023 1/3e lager zullen zijn. In de daarop volgende jaren zullen de inkomsten, als de Wkb voor meer bouwwerken gaat gelden, verder teruglopen; wellicht tot 1/2e van het huidige niveau. In dit format wordt voor 2023 t/m 2025 uitgegaan van een vermindering van 1/3e en vanaf 2026 met 1/2e. De komende jaren moet dit gemonitord en eventueel bijgesteld worden. NB. voor alle bouwwerken die niet onder de Omgevingswet zijn ingediend of onder de Wkb vallen, blijft in principe het oude recht gelden. Dit betekent in de praktijk dat het huidige bouwtoezicht nog een aantal jaar moet worden doorgezet zonder dat er nog (nieuwe) bouwleges worden ontvangen.

Actualiseren beleidsplan openbare verlichting

"In 2021 is het beleidsplan openbare verlichting geactualiseerd. Gelet op de aard van het plan en de omvang van de bedragen is het stuk niet als apart stuk geagendeerd maar wordt de inhoud betrokken bij de Kadernota 2023. Openbare verlichting draagt bij aan veiligheid en leefbaarheid in de gemeente. In de afgelopen beleidsperiode is er geïnvesteerd in het wegwerken van de vervangingsachterstand van verouderde armaturen. De huidige staat van het areaal is evenwichtig en betrouwbaar. Verouderde armaturen worden vervangen door energiezuinige LED armaturen. Dat heeft geresulteerd in een energiebesparing van 25% t.o.v. 2013. Nu er geen achterstanden meer zijn loopt het tempo van energie besparen terug en strookt het niet meer met het benodigde tempo voor het behalen van de klimaatdoelstellingen in 2030. Het geactualiseerde plan beschrijft twee mogelijke scenario's. Scenario 1 is het voortzetten van het huidige beleid, vervangen op basis van leeftijd. Scenario 2 is het versneld vervangen van armaturen om kost wat kost aan de klimaatdoelstelling te voldoen. Versneld vervangen leidt naast de nodige investeringen tot kapitaalvernietiging omdat armaturen voortijdig worden vervangen. Uit de afweging in het plan blijkt dat scenario 2 daarmee niet duurzamer en veel duurder is dan scenario 1. Geadviseerd wordt dan ook om scenario 1 in ieder geval tot eind 2026 te volgen. Tijdens de komende beleidsperiode kan worden onderzocht wat de meest efficiënte manier is om tussen 2026 en 2030 eventueel een inhaalslag te maken. Met het volgen van scenario 1 kunnen de berekende kosten voor beheer en onderhoud worden gedekt uit de posten onder grootboeknummer 62010100 met kostensoorten 380290, 380521 en 380522 van de begroting. De gemeente heeft haar verantwoordelijkheden die voortvloeien uit aanleg, beheer en onderhoud van elektrotechnische installaties nog niet schriftelijk vastgelegd zoals de Arboret dat voorschrijft. Om dit alsnog te regelen zijn extra middelen nodig. Het betreft eenmalig € 15.000 voor de inrichting en structureel € 5.000 voor instandhouding en inspecties."

2.2 Openbare ruimte

Beheersing plaagdruk eikenprocessierups

In 2021 is de eikenprocessierups preventief bestreden. De raad had hiervoor €25.000 in de begroting opgenomen. De plaagdruk zal ook de komende jaren beheersbaar moeten blijven. Voor de preventieve bestrijding zal daarom 25.000 opgenomen moeten worden. Factoren zoals weersomstandigheden en ontwikkeling rups bepalen de effectiviteit van de preventieve bestrijding en daarmee de mate van plaagdruk. Eventuele curatieve bestrijding kan noodzakelijk zijn. Curatief te maken kosten zijn niet opgenomen in dit budget van €25.000

Beschikbaar stellen budget landschapsprojecten 2023 – 2026

In de periode 2019-2022 is er door de raad €80.000 beschikbaar gesteld voor landschapsprojecten. STIKA (Stimuleringskader Groen Blauwe diensten), ervenplus en natuur in de wijk zijn voorbeelden van projecten welke in deze periode zijn uitgevoerd. Via STIKA konden eigenaren van gronden in het buitengebied op basis van vastgestelde criteria een vergoeding krijgen voor aanleg en onderhoud van landschapselementen. Voor Ervenplus konden eigenaren van erven in het buitengebied zich aanmelden. Op hun erf wordt dan een erfscan uitgevoerd. Met deze scan wordt een advies opgesteld hoe de biodiversiteit op het erf een impuls kan krijgen. Stika en Ervenplus hebben tot doel de biodiversiteit in het buitengebied te vergroten. Bij Natuur in de Wijk wordt de biodiversiteit binnen de bebouwde kom vergroot. In dit project worden nestkasten, bijmengsel, hagen en besdragende struiken beschikbaar gesteld aan bewoners, bedrijven en scholen, dat door hen in eigen beheer geplant/opgehangen moet worden. Genoemde projecten zorgen voor een impuls aan natuurontwikkeling. Voor de komende jaren willen we deze werkwijze doorzetten. Naast het verlengen van genoemde projecten willen we gaan kijken waar kansen liggen om het landschap te versterken.

Verbreding fietspad Pastoor Thijssenlaan

Het fietspad van de Pastoor Thijssenlaan in Sterksel tussen Sterkselse Aa en Biesputten loopt niet recht. In verleden is het niet gelukt om een gedeeltelijk perceel te verwerven waardoor er een 'knik' in het fietspad zit. De eigenaren zijn nu wel bereid om het perceel te verkopen. Hierdoor kan het fietspad 'rechtgetrokken' worden.

Fietspad Leende Sterksel

In de begroting 2022-2025 is het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek voor een fietspad tussen Sterksel en Leende opgenomen. Een adviesbureau heeft dit onderzoek, in de vorm van een kostenraming, opgesteld. Hierbij is uitgegaan van de aanleg van een vrijliggend tweerichting fietspad vanaf de komgrens van Leende tot aan de Beukenlaan in Sterksel. Voor de aanleg van het fietspad dienen er gronden verworven te worden en het bestemmingsplan aangepast te worden. In de huidige begroting is geen ruimte om dit op te starten. Voorgesteld wordt om de voorbereiding en aanleg voor dit fietspad op te nemen in de begroting 2023.

Verkeersmaatregelen

"De aanvraag voor deze post is tweeledig:

1. Aanleg invalideparkeerplaatsen
2. Aanleg verkeersmaatregelen

1. Bewoners kunnen een invalideparkeerplaats aanvragen. Indien de gemeente hier een vergunning voor verleend moet zo'n parkeerplaats ook aangepast. Bijvoorbeeld het plaatsen van een bord en in sommige gevallen ook aanpassing in de openbare ruimte.

2. Regelmatig ontvangt de gemeente aanvragen om aanpassingen aan wegen of fietspaden aan te brengen. Dit kunnen kleine ingrepen zijn zoals het plaatsen van paaltjes of aanbrengen van wegmarkeringen. Ook kunnen dit maatregelen zijn die ervoor te zorgen dat gebruikers zich houden aan de snelheid op een bepaalde weg.

Voor beide type maatregelen is in de huidige begroting geen budget beschikbaar. Tot op heden werden dergelijke maatregelen vaak uit een onderhoudsbudget betaald. Deze is hier echter niet voor bedoeld."

Opstellen nota bos en natuurterreinen

"In 2003 is door een ingenieursbureau een Bosnota opgesteld in het kader van het provinciaal project Geïntegreerd Bosbeheer. In de Bosnota 2003 werd ingestoken op omvorming van monocultuur naar gemengd bos en integratie van functies (natuur, recreatie, houtproductie) binnen alle bospercelen, anders dan voor die tijd werd gedaan, namelijk het zoneren van functies. De ecologische waarden van de bossen stegen hierdoor aanzienlijk. Er werd vanaf 2001 subsidie aangevraagd voor het bosbeheer waardoor op basis van houtopbrengsten uit de omvorming van de bossen en subsidie de beheerkosten konden worden gedekt inclusief het beheer van de natuurterreinen waar geen opbrengsten tegenover stonden. Vanaf 2016 zijn er ook subsidies verkregen voor de natuurterreinen.

Op dit moment is het noodzaak om een nieuw beheerplan op te stellen. Hiermee kan de nul situatie van de terreinen worden vastgelegd en worden onderzocht welke beheerdoelen zijn bereikt. Denk hierbij aan vegetatieontwikkeling, leeftijdsopbouw, bossamenstelling, staande houtvoorraad, bijgroei, vitaliteit etc. Vervolgens kan worden ingespeeld op de nationale en provinciale beleidsontwikkelingen op het vlak van klimaat, milieu, stikstofcrisis, CO2 vastlegging door bossen, verzuring, verdroging, klimaatextremen en hieruit voortvloeiende actuele vraagstukken op het vlak van bosbouwkundig beheer, natuurbeheer, biodiversiteit, recreatie en handhaving.

De Nota bossen en natuurterreinen heeft betrekking op de bossen, natuurterreinen en landschapselementen die eigendom zijn van de gemeente. Voor de landschapselementen zijn nog niet eerder beheerplannen opgesteld. De beleidsdoelen zijn in het Landschapsontwikkelingsplan vastgelegd.

•In de Nota bossen en natuurterreinen worden nieuwe keuzes gemaakt die in zullen spelen op actuele situaties. In de nota neemt de gemeente op hoe zij haar natuur wil inzetten om klimaatverandering tegen te gaan (koolstofvastlegging en houtproductie ter vervanging van beton/staal). Daarbij maakt de gemeente eigen beleidskeuzes en neemt zij beleidskeuzes van het Rijk en provincie over uit het Nationaal Klimaatakkoord en de provinciale bossenstrategie.

•Klimaatverandering en biodiversiteitsvraagstukken vragen om nieuwe keuzes, onder andere over: Welke nieuwe boomsoorten inbrengen in het bos? Welke huidige boomsoorten niet meer aanplanten in het bos? Welke huidige boomsoorten wel aanplanten maar dan op andere plekken? Welke omvormingsstrategie(n) gaan we hanteren? CO2 vastlegging, stikstofdepositie en hiermee samenhangende aluminiumvergiftiging, verzuring.

•De recreatieve druk op de Nederlandse natuur is toegenomen en neemt de komende jaren naar verwachting verder toe. Het beheer en onderhoud van recreatieve voorzieningen is hier aan gekoppeld. De ontwikkelingen vragen om nieuwe keuzes, onder andere over: Wat is het gewenste niveau van onderhoud van paden en terreinmeubilair? Welke gebieden kunnen worden aangewezen als rustgebied voor het wild? Welke terreinen kunnen welke vorm van recreatie en recreatiedruk aan? Hoe wordt omgegaan met zorgplicht en veiligheid?

•In de Nota bossen en natuurterreinen wordt een meerjarenbegroting opgenomen. Op basis van de strategische doelen van de nota worden hogere bijdragen van subsidie verwacht en ook de actuele nul situatie van de terreinen hier aanleiding toe zal geven.

•De Nota bossen en natuurterreinen wordt afgestemd op de beheerplannen van andere, aangrenzende terreinbeheerders. Het gaat dan om Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, Natuurmonumenten, Waterschap De Dommel, en in enkele gevallen particuliere beheerders.

•Bij het opstellen van het bosbeleidsplan worden onder andere gemeente, natuurwerkgroepen, jagersverenigingen, en heemkundeverenigingen betrokken, die een adviesrol krijgen.

Voor het opstellen van de Nota bossen en natuurterreinen dient uitgebreide een bosbouwkundige en ecologische inventarisatie uitgevoerd te worden. Daarnaast wordt er ingezet op communicatie met de omgeving om draagkracht te verkrijgen. Het benodigd budget hiervoor is naar verwachting € 25.000."

Actualiseren beleidsplan civiele kunstwerken

Eind 2022 loopt het huidige beleidsplan civiele kunstwerken af. In 2022 wordt het plan geactualiseerd voor een nieuwe beleidsperiode. Het geactualiseerde stuk staat geagendeerd voor behandeling in de raadsvergadering van oktober 2022. Het beleidsplan beschrijft de manier waarop de gemeente haar civiele kunstwerken beheert. Het beschrijft de huidige staat van het areaal, de te verwachten onderhoudskosten en de kosten voor vervanging van kunstwerken die het einde van hun technische levensduur hebben bereikt. De afgelopen beleidsperiode 2018-2022 lagen de jaarlijkse kosten voor onderhoud gemiddeld op € 42.000,- . In totaal is er ruim € 100.000 uitgegeven aan vervangingen. De benodigde middelen voor de komende periode worden berekend op basis van de resultaten uit een inspectie. De opdracht voor de inspectie is uitgezet. De procedures van de kadernota en het actualiseren van het beleidsplan lopen niet gelijk. Vandaar dat deze ontwikkeling pro-memorie is opgenomen in de kadernota voor 2023.

Bijdrage MRE tbv korte termijn maatregelen randweg A2

De bereikbaarheid in de Brainportregio staat al lange tijd onder druk. Vanuit verschillende (deel) opgaven is de afgelopen jaren onderzoek gedaan en naar oplossingen gezocht. In het najaar van 2015 is met 141 partners het bidboek 'Bereikbaarheid Zuid-Nederland' opgesteld, het huidige programma SmartwayZ.NL, waarin acht deelopgaven beschreven staan om de bereikbaarheid van Zuid-Nederland op slimme en robuuste wijze te verbeteren. Een van de deelopgaven betreft de afspraak met de 21 gemeenten van Metropoolregio Eindhoven (MRE) dat de regio voor 1 juli 2016 een Bereikbaarheids-agenda Zuidoost-Brabant sluit over een door de regio gedragen. Een van de deelopgave is de Randweg A2. Het pakket Kortetermijnmaatregelen A2 Randweg Eindhoven is gericht op het op korte termijn behouden van de door-stroming en daarmee de bereikbaarheid en leefbaarheid van de regio. Het is een samenhangend pakket van maatregelen die zich richten op de vraagzijde van de mobiliteit (zoals mijden, spreiden en duurzaam rijden in de werkgeversbenadering) en maatregelen die zijn gericht op de aanbodzijde (zoals fietsroutes en hubs en het met kleine infra maatregelen verbeteren van de doorstroming). De kosten voor deze aanpak worden verdeeld over het bedrijfsleven, het Rijk, de provincie en de regiogemeenten. Voor Heeze-Leende komt dit waarschijnlijk neer op een bedrag van € 167.000.

2.3 Ruimtelijke ordening

Communicatie en marketing duurzaamheid

Om de doelen van het duurzaamheidsbeleid op het gebied van energie, klimaat, biodiversiteit, mobiliteit en circulaire economie te halen is gedragsverandering essentieel. Gedrag verandert door de juiste communicatie en marketing (het organiseren van activiteiten) toe te passen per doelgroep. In 2021 en 2022 is een duurzaamheidscampagne opgezet met als doel om gedrag te veranderen. De roep om een duurzaamheidscampagne is vanuit diverse stakeholders en inwoners groot. Ook is aangegeven om op verschillende manieren te communiceren (digitaal en via de brievenbus). Er is structureel te weinig budget voor communicatie over Duurzaamheid (Communicatie over de Regeling Reductie Energiegebruik leerde dat alleen al het maken en bezorgen van een folder al € 6.000,- kost, maar dat dit zeker positief resultaat oplevert)

Motie meer groen in de wijk

Onlangs heeft de gemeenteraad de motie 'Meer groen in de wijken' aangenomen met als doel om wijken te vergroenen. Het vergroenen van wijken kan op twee manieren die elkaar versterken, namelijk vergroenen van de openbare ruimte (grasvelden en overtollige verharding weg, planten en bomen erin) en van particulier terrein (tegels eruit, groen erin). Door vergroening van de wijken ontstaat er een betere leefomgeving (minder last van hittestress, droogte en wateroverlast). Dit zijn allemaal doelstellingen uit de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie en Biodiversiteit (gebaseerd op het Duurzaamheidsbeleid). Een van de actiepunten van de Uitvoeringsagenda was het opstellen van een Groenstructuurplan. Door invulling te geven aan de motie wordt ook invulling gegeven aan het Groenstructuurplan en de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie en Biodiversiteit.

Programma 3: Samen leven en participeren

	Exploitatie				Investering			
	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
3.1 Onderwijs								
Onderzoek huisvesting Dirk Heziusschool	70.000					132.000	132.000	132.000
Combinatiefunctionaris	20.000	20.000	20.000	20.000				
Uitbreiding de Triangel	26.500	26.898	27.301	27.710				
3.2 Jeugd								
inkoop en contractmanagement	52.363	53.759	55.377	55.377				
samenwerkingsovereenkomst samen voor jeugd	13.628	23.000	23.824	23.824				
jaarlijkse indexering tarieven jeugdhulp (alg uitkering)	-21.000	-21.000	-21.000	-21.000				
jaarlijkse indexering tarieven jeugdhulp (lasten)	71.000	71.000	71.000	71.000				
Praktijkondersteuner Jeugd GGZ huisartsen	36.570	36.570	36.570	36.570				
bijstellen meerjarig ingeboekte besparing	80.000	80.000	80.000	40.000				
Praktijkondersteuner Jeugd GGZ huisartsen								
versterken preventieve voorzieningen/sociale basis	27.500	27.500	27.500	27.500				
versterken preventieve inzet/ sociale basis	10.000	10.000	10.000	10.000				
3.3 Maatschappelijke ondersteuning								
Hulp bij het huishouden	93.000	93.000	93.000	93.000				
Hulpmiddelen	30.000	30.000	30.000	30.000				
jaarlijkse indexering tarieven WMO (alg uitkering)	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000				
Huishoudelijke hulp indexatie 3%	29.000	29.000	29.000	29.000				
hulpmiddelen indexatie 3%	5.000	5.000	5.000	5.000				
begeleiding indexatie 3%	29.000	29.000	29.000	29.000				
Bovenregionaal vervoer – aframing	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000				
Automaatje	15.000	15.000	15.000	15.000				
Aanpak eenzaamheid	10.000	10.000	10.000	10.000				
Onafhankelijke clientondersteuning	12.500	12.500	12.500	12.500				
Inloop de Boeij, GGZe	14.000	14.000	14.000	14.000				
kwartiermaker GGZ	25.000	25.000	25.000	25.000				
3.4 Gezondheid								
samenwerking zorgverzekeraar - gemeenten	15.000	15.000	15.000	15.000				
3.7 Sport								
Masterplan Sportpark de Groote Speel	50.000	-15.000			88.800	87.920	129.740	128.475
3.9 Cultuur								
Cultuur-historisch onderzoek centrum Heeze	100.000							
Uitbreiding bibliotheekwerk	26.396	26.924	27.462	28.012				
	760.457	537.151	555.534	506.493	88.800	219.920	261.740	260.475

3.1 Onderwijs

Onderzoek huisvesting Dirk Heziusschool

In 2021 is het gemeentelijk accommodatiebeleid vastgesteld. Hierin is onder andere besloten dat onderzocht gaat worden hoe de huisvesting van de Dirk Heziusschool geschikt gemaakt kan worden aan de onderwijs- en duurzaamheidseisen van de 21e eeuw. Voor dit onderzoek wordt budget gevraagd. In het accommodatiebeleid is geconcludeerd dat het huidige gebouw van de Dirk Heziusschool niet passend is bij de onderwijsconcepten van nu. Uit het onderzoek gaat dus hoogstwaarschijnlijk een noodzaak tot investering naar voren komen. Daarom is in dit format, bij wijze van signalering/vooraankondiging, de kapitaalslasten opgenomen om invulling te geven aan deze investeringsnoodzaak. Deze kapitaalslast is berekend op basis van nieuwbouw a.d.h.v. de recentste leerlingprognoses en de gemeentelijke onderwijshuisvestingsverordening. Uiteraard kan (pas) na het onderzoek een keuze gemaakt worden voor de meest passende oplossing voor de huisvestingsbehoefte van de Dirk Heziusschool en bijbehorende gevolgen voor de gemeentebegroting.

Uitbreiding de Triangel

Sinds het vaststellen van het ruimteprogramma van de Triangel in het MFA Leende, heeft de school een aanzienlijke groei doorgemaakt. De school heeft daardoor op dit moment een extra ruimtebehoefte. Op basis van de leerling prognoses wordt een meerjarige extra ruimtebehoefte verwacht. Uit een quick-scan kwam naar voren dat deze extra ruimte het best gezocht kan worden in een bestaande ruimte in de nabijheid van de school. De school heeft hierop een verzoek tot extra onderwijsruimte op grond van de onderwijshuisvestingsverordening ingediend. Besluitvorming op dit verzoek vindt plaats in de begrotingscyclus 2023. De komende tijd wordt in beeld gebracht welke mogelijkheden voor extra ruimte er in de omgeving van de school zijn en welke kosten hieraan verbonden zijn. Vooralsnog wordt uitgegaan van de extra inkomsten die de gemeente (bij benadering) uit het gemeentefonds krijgt door deze groei.

Combinatiefunctionaris 12-18

Heeze-Leende neemt al enkele jaren deel aan de Brede Regeling Combinatiefuncties. Vanaf september 2021 wordt in dit kader een combinatiefunctionaris 12-18 ingezet die zich richt op de doelgroep 12-18 waarbij hij sport en cultuur inzet om jongeren te bereiken en te verbinden met elkaar. Hij is gepositioneerd naast het jongerenwerk en werkt daar nauw mee samen. Ook zijn er contacten met de sportconsulenten van de gemeente. De afgelopen maanden is er veel geïnvesteerd in het opbouwen van een netwerk, een beeld vormen van de mogelijkheden in Heeze-Leende rondom sport en cultuur en het toewerken naar het organiseren van activiteiten. In het vervolg van 2022 worden de eerste activiteiten georganiseerd.

Bij het vaststellen van de begroting 2021 heeft uw gemeenteraad middels een amendement aangegeven dat de inzet van de combinatiefunctionaris 12-18 behouden moest worden en dat, om dit te realiseren, er op andere posten binnen het sociaal domein bezuinigd moest worden. In opvolging hiervan is de financiering van de combinatiefunctionaris 12-18 behouden voor 2021 en 2022.

De huidige financiering van deze combinatiefunctionaris zit tot en met 2022 in de begroting. Omdat de combinatiefunctionaris pas recent gestart is en daarbij ook de mogelijkheid moet hebben om een netwerk te bouwen en deze nieuwe functie vorm te geven, wordt in deze Kadernota gevraagd om het budget structureel te maken van 2023. Het gaat daarbij om €21.000 per jaar.

3.2 Jeugd

Samenwerkingsovereenkomst Samen voor Jeugd, inhoudelijke vernieuwing specialistische jeugdhulp

Met de nieuwe governancestructuur willen we samenhang op regionale transformatie-, regionale beleidsontwikkeling bereiken en het sturen op eventuele vanuit beleid voortvloeiende inkoop- en/of subsidietrajecten. Er wordt een programmaorganisatie geïmplementeerd met een programmamanager. De programmamanager krijgt een mandaat om binnen uitvoeringsbegrotingsniveau te kunnen besluiten als de bevoegdheid om namens de regio contracten aan te gaan, te wijzigen en eventueel te beëindigen binnen de door de colleges vastgestelde kaders (financieel als kwalitatief). Binnen het programma vallen projecten zoals de transformatie van de jeugdhulp en het project data op orde. Met het project transformatie jeugdhulp willen we een inhoudelijke vernieuwing van de specialistische jeugdhulp op gang brengen vanuit de thema's 'dichtbij', 'thuis' en 'integraal'. Binnen deze 3 thema's zijn transformatieopgaven benoemd o.a. verbetering aansluiting jeugdhulp, onderwijs en kinderopvang, meer kinderen groeien zo thuis mogelijk op in een veilige omgeving, beter doorgaande lijn van 18- naar 18+ . Met zorgaanbieders en andere stakeholders willen we de opgaven vertalen naar haalbare doelstellingen. Met het project data op orde willen we met de 10 gemeenten onderlinge informatie ten behoeve van contractmanagement en productontwikkeling kunnen uitwisselen. Tevens willen we de voortgang van de transformatie doelstellingen monitoren.

Inkoop en contractmanagement specialistisch jeugdhulp.

De inkooporganisatie Eindhoven is deels voor 21 gemeenten en deels voor 10 gemeenten, waaronder Heeze-Leende, de partner in het inkoopproces voor jeugdhulp en borgt de beschikbaarheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van een kwalitatief, innovatief, duurzaam en betaalbaar ondersteunings- en zorgaanbod. Tevens biedt de inkooporganisatie contractmanagement gericht op het monitoren van zorgprestaties van zorgaanbieders, wordt data-gedreven en proactief gestuurd op naleving van overeengekomen afspraken en ondersteunt zij iedere gemeente in de bewaking van hun zorglandschap op het gebied van jeugdhulp. Daarnaast wordt de marktontwikkeling gemonitord en marktwerking, duurzaamheid en innovatie gestimuleerd. Voor 2023 staat in de begroting een bedrag van €24.500 opgenomen. De kosten voor inkoop en contractmanagement zijn de afgelopen jaren flink gestegen, waarbij de bijdragen vanuit de deelnemende gemeenten sinds 2016 niet zijn aangepast. Er is in de tussentijdse periode geen inventarisatie gemaakt van de werkelijke kosten. De nieuwe kostenstructuur en de daarbij behorende financiële impact is tot stand gekomen door een intensieve samenwerking van de 10 gemeenten. Daarnaast gaat Heeze-Leende vanaf 2022 met de Multi werkwijze voor zeer kwetsbare jeugdigen en gezinnen werken. Dat betekent een uitbreiding van het inkoop en contractmanagement met betrekking tot de Multi-aanbieders.

Versterken preventieve voorzieningen/sociale basis (buurtgezinnen)

In 2022 willen we starten met het project buurtgezinnen. De inzet van buurtgezinnen in het kader van preventie wordt landelijk en regionaal als meerwaarde gezien. Buurtgezinnen gaat uit van gezinnen die steun kunnen bieden aan kwetsbare gezinnen. Vraaggezinnen worden gekoppeld aan een warm en stabiel gezin in de buurt (steungezinnen). Met buurtgezinnen willen we voorkomen dat de problemen in een gezin verergeren en bijdragen aan dat kinderen fijn kunnen opgroeien in hun eigen gezin. In de regio is een aantal gemeenten vorig jaar gestart met buurtgezinnen en de resultaten hiervan zijn positief. Positieve aspecten zijn o.a. het benutten van informele netwerken, het accent leggen op normaliseren en de eigen kracht van de samenleving. De gedachte is dat mensen uit het dorp/gemeente graag van betekenis willen zijn voor kinderen uit eigen omgeving (voor enkele maanden of voor een beperkt aantal uren per week).

Jaarlijkse indexering tarieven jeugdhulp

Jaarlijks worden de tarieven voor jeugdhulp geïndexeerd. Het advies is om in de begroting meerjarig rekening te houden met een indexatiepercentage van 3% voor de tarieven jeugdhulp ZIN (Zorg in Natura) en PGB. Binnen de gemeenten Samen voor Jeugd wordt de OVA gebruikt voor indexatie van de jeugdhulptarieven. De indexering van de tarieven gebeurt op basis van een percentage dat de overheid vaststelt: de 'Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling' (OVA) en lag de afgelopen jaren vaak rond de 3%. De OVA-tarieven worden jaarlijks vastgesteld en gepubliceerd door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Nederlandse Zorgautoriteit. In 2022 is de OVA opgehoogd met 1.13% vanwege het opheffen van salaris van zorgpersoneel. Vanaf 2022 ontvangen gemeenten hiervoor meerjarig extra middelen (€ 21.000) in de algemene uitkering. Deze uitkering is onvoldoende voor opvang van de verwachte lasten. We hebben deze lasten berekend op 71.000 euro.

Praktijkondersteuner Jeugd GGZ huisartsen

Op 1 april 2021 zijn we in Heeze-Leende gestart met de pilot POH GGZ jeugd bij de huisartsen met als doel om de specialistische verwijzingen en daarmee de kosten te reduceren en om de kwaliteit van de jeugdhulp te verbeteren. Met de inzet van een praktijkondersteuner (POH) jeugd GGZ worden kinderen en jongeren geholpen die anders door de huisarts naar de specialistische jeugd-ggz zouden worden verwezen. Doel is vanuit de huisartspraktijken in een zo vroeg mogelijk stadium laagdrempelige, adequate, dicht bij huis zorg voor jeugdigen en gezinnen te bieden. Daarnaast zorgt de pilot voor een intensievere samenwerking tussen de huisartsen en het Sociaal team. Bij aanvang van de pilot gingen we uit van deelname door drie huisartspraktijken (1 huisartspraktijk heeft al een POH GGZ jeugd). De start van de pilot verliep niet geheel soepel en er is 1 huisartspraktijk gestopt met de pilot. Eind 2022 wordt de pilot geëvalueerd. Vooruitlopend daarop adviseren we om meerjarig middelen beschikbaar te stellen voor de inzet van de POH jeugd GGZ. Kosten voor de inzet van een POH jeugd GGZ op jaarbasis: €36.570. Met deze inzet van een POH jeugd GGZ verwachten we jaarlijks €40.000 te besparen.

Bijstellen meerjarig ingeboekte besparing Praktijkondersteuner Jeugd GGZ huisartsen

Voor de pilot praktijkondersteuner jeugd GGZ bij de huisartsen staat in de begroting meerjarig een besparing opgenomen van €120.000. Dit is gezien het verloop van de pilot niet realistisch. Een meer realistische besparing ligt op €40.000. Een reden voor het bijstellen van de meerjarig ingeboekte besparing is dat van de drie deelnemende huisartspraktijken 1 huisartspraktijk, na enkele maanden, met de pilot gestopt is. Het stoppen van deze

huisartspraktijk heeft een flink effect op het inboeken van de besparing binnen de pilot. Een andere reden is dat de oorspronkelijke besparing gebaseerd is op een landelijk rekenmethode die voor Heeze-Leende anders uitvalt.

Versterken preventieve inzet/ sociale basis (scheidingsloket)

Zoals opgenomen in het beleidsplan Sociaal Domein gaan we in Heeze-Leende in 2022 verkennen of het inrichten van een scheidingsloket meerwaarde kan bieden. Het doel van een scheidingsloket is om zoveel mogelijk schade bij kinderen te voorkomen dan wel te beperken. Het Sociaal Team komt veel problematiek bij jeugdigen en hun ouders tegen waarbij er een duidelijke relatie ligt met een (v)chtscheiding. Deze trend is ook landelijk zichtbaar. Uit recent onderzoek blijkt dat kinderen van gescheiden ouders oververtegenwoordigd zijn in alle vormen van jeugdhulp. Dit blijkt uit onderzoek van Significant Public dat minister Frank Weerwind voor Rechtsbescherming naar de Tweede Kamer heeft gestuurd. Het scheidingsloket geeft voorlichting, verstrekt informatie, stelt expertise beschikbaar, biedt toegang tot goede hulp op maat en activeert of ondersteunt de eigen kracht en het sociale netwerk. Daarnaast heeft het scheidingsloket een belangrijke rol bij het signaleren van mogelijke complicaties en het adequaat inspelen daarop. Het is wenselijk dat het scheidingsloket bestaat uit scheidingsdeskundigen en dat er een goede samenwerking is met het Sociaal team. Voor de uiteindelijke uitvoering zullen middelen beschikbaar gesteld moeten worden. Landelijk en regionaal is er veel kennis beschikbaar naar aanleiding van het programma Scheiden zonder schade. Het bundelt acties en interventies rondom scheiding en verbindt partners (ook rechtbank, mediators en advocatuur).

3.3 Maatschappelijke ondersteuning

Hulp bij het huishouden

De uitgaven hulp bij het huishouden zijn toegenomen in de afgelopen jaren. Er is volop ingezet op correct, maar kritisch en op maat indiceren. Gelijktijdig is het aantal mensen dat een beroep doet op hulp bij het huishouden in de afgelopen jaren toegenomen in combinatie met de tarieven. Voor de begroting 2022 heeft de raad het budget incidenteel met € 93.000,-- opgehoogd op basis van de realisatie in 2021 en de prognose voor 2022 verwachten we structureel een bedrag van € 93.000,-- nodig te hebben.

Aan het sociaal domein is eind 2020 gevraagd om na te denken over waar mogelijkheden waren om minder uit te geven. Voor hulp bij het huishouden is toen bedacht en ook in de verordening mogelijk gemaakt om middels PGB een besparing te realiseren. Het blijkt dat inwoners niet in die mate gebruik maken van PGB. We wilden 50 inwoners stimuleren om gebruik te maken van PGB. Dit aantal wordt niet gehaald. Wel is middels andere interventies, zoals kritisch indiceren (reductie van het aantal uren) en op een andere manier voorzien in de ondersteuningsvraag, een besparing gerealiseerd. Als deze interventies niet waren gedaan, dan waren de kosten € 100.000 hoger geweest. De taakstelling is in deze wel bereikt maar niet middels PGB. De kosten voor hulp bij het huishouden zijn begroot op basis van de huidige inzichten.

Hulpmiddelen

In de afgelopen jaren zijn de uitgaven hulpmiddelen hoger dan het begrote bedrag. Dit komt doordat de kosten hoger zijn geworden (aanbesteding afgerond in 2020). Anderzijds? Hulpmiddelen uit de oude overeenkomsten stromen gefaseerd in in de nieuwe overeenkomsten waarvan de tarieven vast staan. In dit product wordt functioneel geïndiceerd. Als inwoners een rolstoel of ander hulpmiddel nodig hebben, dient dit passend te zijn. Gezien de uitgaven van 2021 wordt gevraagd om het budget met € 30.000 structureel op te hogen.

Indexering tarieven maatwerkvoorzieningen Wmo

Jaarlijks worden de tarieven voor Wmo geïndexeerd. Het advies is om in de begroting meerjarig rekening te houden met een indexatiepercentage van 3% voor de tarieven Wmo.ZIN (Zorg in Natura). Binnen de overeenkomsten van begeleiding wordt jaarlijks geïndexeerd (hier zijn vaste afspraken voor). Maar ook voor hulp bij het huishouden, waarbij de kosten van personeel jaarlijks toe toenemen door de CAO ontwikkelingen. Vanaf 2022 ontvangen gemeenten hiervoor meerjarig extra middelen in de algemene uitkering. De uitkering is voor Heeze-Leende 39.000 euro. We hebben ook een inschatting gemaakt van de lasten. We schatten in dat de indexatie aan lasten ongeveer 63.000 euro bedraagt (huishoudelijke hulp 29.000, hulpmiddelen 5.000 en voor begeleiding 29.000 euro).

Aanpak eenzaamheid

In het Beleidsplan Sociaal Domein is bepaald dat we aandacht hebben voor eenzaamheid. In 2020 zijn we aangesloten bij de landelijke coalitie Een tegen eenzaamheid. Daarbij wordt uitvoering gegeven aan de actiepunten

uit het landelijk programma en gebruik gemaakt van de producten en methodieken die worden ontwikkeld binnen dit programma. Vanuit de breed samengestelde lokale Werkgroep Eenzaamheid Heeze-Leende is een plan van aanpak opgesteld en zijn al verschillende initiatieven ontstaan. Een van de activiteiten betreft het (structureel maar met lage frequentie) organiseren van trainingen voor professionals, vrijwilligers en inwoners. Een andere activiteit is informeren huisbezoek voor ouderen (in ontwikkeling), dit blijkt een evidence based aanpak van eenzaamheid. De werkgroep maakt jaarlijks een werkplan waarin deze, deels structurele en/of nieuwe, activiteiten worden opgenomen. Hiervoor wordt voor 2023 t/m 2025 een jaarlijks budget gevraagd van € 10.000,- zodat een blijvende aanpak van eenzaamheid kan worden geborgd.

Onafhankelijke cliëntondersteuning

Van medio 2019 tot en met 2021 hebben we deelgenomen aan het koplopersproject onafhankelijke cliëntondersteuning. Eind 2021 heeft een eindevaluatie plaatsgevonden waaruit blijkt dat onafhankelijke cliëntondersteuning voor inwoners, die vragen hebben over zorg en ondersteuning, bijdraagt aan meer overzicht en rust en daarmee bijdraagt aan het houden van regie en autonomie. Een cliëntondersteuner is onafhankelijk en denkt mee in het belang van de inwoner. Met onafhankelijke cliëntondersteuning willen we de ondersteuning, zorg en welzijn in onze gemeente verbeteren. We werken deels met professionele en deels met vrijwillige onafhankelijke cliëntondersteuning. Met het aflopen van het koplopersproject willen we onafhankelijke cliëntondersteuning borgen door hiervoor structureel middelen in de begroting op te nemen. Daarnaast willen we in 2023 voor jongeren gaan werken met de JIM-aanpak. JIM staat voor Jouw Ingebrachte Mentor. Naast hulpverlening wordt een jongeren gevraagd een eigen mentor te kiezen die zij vertrouwen en die hen kan ondersteunen.

Bovenregionaal vervoer

In 2021 is een beleidskeuze gemaakt over het bovenregionale vervoer, waarbij alleen het lokale vervoer wordt gecompenseerd. Financieel levert dit structureel een voordeel op van € 40.000, waarbij de taakstelling van € 5.000 is ruimschoots is gerealiseerd.

Automaatje

In 2020 is gekozen om in te zetten op Automaatje, de structurele kosten zouden betaald worden uit het feit dat de kosten voor CVV reduceren. De kosten van het collectief vraggestuurd vervoer zijn in de afgelopen jaren verminderd van € 170.000 naar € 150.000 in de begroting. De kosten van automaatje van € 15.000 staan niet structureel in de begroting, maar tot en met 2022. Automaatie is van toegevoegde waarde voor inwoners als het gaat om vervoersvraagstukken, is een voorliggende voorziening voor Taxibus en toegankelijk voor inwoners. Vervoer draagt bij aan voorkomen van eenzaamheid en kunnen blijven participeren in de samenleving.

Inloop de Boei, GGZe

Vanuit de taakstelling Sociaal Domein is vanaf 2023 een bezuiniging van € 14.000 voor de GGZ-inloop in de begroting doorgevoerd. Echter we zien het afgelopen jaar een toename van GGZ problematiek bij inwoners in onze gemeente. Om die reden wordt geadviseerd om de besparing van € 14.000 terug te draaien. De inlooppunt is bedoeld als laagdrempelige inkoop voor mensen met langdurige psychische problematiek. We willen stimuleren dat mensen met psychiatrische problematiek meer gebruik maken van een algemene (collectieve) voorziening. Activering en zelfredzaamheid zijn belangrijke doelen bij het faciliteren van deze inloop voor cliënten met GGZ-problematiek.

Kwartiermaker GGZ

We zien het afgelopen jaar een toename aan GGZ problematiek. De toename van het aantal cliënten met GGZ problemen en de complexiteit noodzaken tot uitbreiding van de kwartiermaker GGZ binnen het Sociaal team. Een kwartiermaker legt verbindingen tussen GGZ-zorg en maatschappelijke (informele) zorg. Een kwartiermaker ondersteunt cliënten met psychiatrische problematiek en probeert hen in beweging te krijgen, en te stimuleren tot actieve inzet, zodat zij in onze gemeente kunnen blijven meedoen en er bij horen.

3.4 Gezondheid

In het kader van preventie en om de samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraar te stimuleren loopt nu een regionaal traject waarin VGZ en CZ participeren. Doel is in de regio 3000 ouderen te gaan bereiken, waarvan 300 in Heeze-Leende. De kosten op jaarbasis bedragen € 15.000. Het bereik is meer dan enkel voorkomen vallen, het raakt ook samenzorgen, veiligheid en voorkomen van eenzaamheid. Vandaar de samenwerking op dit vlak. VGZ en CZ dragen ook een substantieel deel van de kosten. De verwachting is dat medio 2022 hierover een besluit wordt genomen. Vanaf 2023 zijn middelen nodig om dit verder uit te rollen en uit te bouwen.

3.5 Participatie

3.6 Dorpshuizen

Professionalisering dorpshuizen

Op 18 oktober 2021 heeft de raad het accommodatiebeleid vastgesteld en besloten om structureel € 95.000, beschikbaar te stellen voor inzet van extra professionele krachten om de besturen van de dorpshuizen in staat te stellen meer op afstand van de dagelijkse bedrijfsvoering te besturen.

3.7 Sport

Masterplan Sportpark de Groote Speel

De verenigingen op de Groote Speel zijn op initiatief van DOSL gestart met het opstellen van een masterplan voor het sportpark in Leende. Hun doel is om te komen tot een breed gedragen plan voor modernisering en verduurzaming van het sportpark. Dat plan pakken ze in eerste lijn op met de verenigingen op het park, de dorpsraad en de lokale politiek. In een volgende ronde willen ze opschalen en breed informeren binnen de kern Leende naar de lokale behoeften. DOSL heeft al aangegeven ook een veld te willen laten ombouwen naar een kunstgrasveld, waarbij ingeschat wordt dat die vraag al eerder positief beantwoord wordt. Daarnaast zouden padelbanen aan de orde kunnen komen en herstructurering van het sportpark om individueel sporten beter te kunnen faciliteren. Het opgenomen bedrag is een grove schatting van de kosten van het plan. De investering is verdeeld over € 800.000 voor velden, af te schrijven in 10 jaar en te starten in 2023 en een investering in openbare ruimte in het park in 2025 van € 700.000. Daarom is er in 2025 een stijging van de kapitaalslasten. We verwachten een incidentele subsidie van € 15.000 van het Waterschap voor het op orde brengen van het watersysteem

3.8 Cultuur

Cultuur-historisch onderzoek centrum Heeze

In 2020 stelde de gemeenteraad de Kansenskaart voor het centrum van Heeze vast. In deze kansenskaart is onder andere vastgelegd waar potentie ligt om het Heezer centrum een leefbaarheidsimpuls te geven en wat beeldbepalende gebouwen in het lint zijn. Inmiddels zijn diverse kansen in het centrum opgepikt en daarbij is diverse keren de vraag gerezen in hoeverre het gedeeltelijk behouden van beeldbepalende gebouwen al dan niet uitgangspunt moet zijn bij het grijpen van kansen. De discussie spitst zich dan toe op de betreffende locatie, maar het zou natuurlijk beter zijn om het geheel breder te bezien. Wat zijn de cultuur-historische parels in het lint? Tot op welke hoogte is herbestemming noodzakelijk om een parel te behouden? In hoeverre mag de uitstraling van een parel aangepast worden om tot herbestemming te komen. Dit zijn vragen die beantwoord worden in een cultuur-historisch onderzoek. Het resultaat van het onderzoek is een set stedenbouwkundige uitgangspunten voor nieuwe ontwikkelingen in het historische lint/centrum, waarmee inzichtelijk gemaakt wordt op welke wijze de historische & nieuwe structuren, bebouwingsmassa's (etc) bij de toekomstige ontwikkelingen op passende wijze elkaar kunnen (gaan) versterken. Hiermee zorgen we als gemeente voor structurele kwalitatieve uitgangspunten en visie naar de toekomst; ontwikkelingsgericht en benutten van kansen.

Uitbreiding bibliotheekwerk

In 2016 heeft de gemeenteraad een bibliotheekvisie vastgesteld. Met een nieuwe lokaal verankerde bibliotheekorganisatie zijn we er sinds medio 2017 in geslaagd om met het beschikbare budget veel meer en vernieuwender bibliotheekwerk aan te bieden. Bij de begrotingsbehandeling 2022 werden een motie en amendement ingediend waarin vastgesteld werd dat Heeze-Leende verder wil investeren in uitbreiding van het dienstverleningspakket dat onder het bibliotheekwerk aangeboden wordt. We hebben aangegeven dat we in de kadernota 2023 een voorstel mee zouden nemen over deze uitbreiding. Afgelopen tijd hebben De Stichting Bibliotheek Heeze-Leende, Bibliotheek Dommeldal en de gemeente geïnventariseerd op welke onderdelen Uitbreiding zou moeten plaatsvinden. Enerzijds zit de uitbreiding in toename van het huidige activiteitenpakket; in 2017 was er één bibliotheekvestiging in 't Perron, inmiddels zijn er ook bibliotheekpunten in Valentijn (Sterksel) en de Schammert (Leende). Aangezien in de bibliotheekvestiging vastgesteld is dat de bibliotheek een netwerkorganisatie is die in de haarvaten van de gemeenschap zit, moeten er de komende jaren meer activiteiten in/bij de bibliotheekpunten Leende en Sterksel geïnitieerd worden, terwijl ook de activiteiten in Heeze gelijk zouden moeten blijven. T/m 2024 kunnen een deel van deze kosten ten laste gebracht worden van de rijkssubsidie die ontvangen is voor het opzetten van bibliotheekpunt Leende, daarna moet het volledig uit de reguliere

bibliotheeksubsidie gebracht worden. Anderzijds zit de uitbreiding in nieuwe dienstverlening. De bibliotheek heeft zich ontwikkeld tot netwerkorganisatie van kennis, waar steeds vaker een beroep op gedaan wordt. Door inwoners met vragen en door (overheids)organisaties met aanbod. Een mooi voorbeeld is het 'Informatiepunt Digitale Overheid'. Hieraan is veel behoefte bij inwoners en overheid en de bibliotheek neemt graag het initiatief om het in Heeze-Leende op te zetten.

Overige ontwikkelingen

Kansrijke start

In het beleidsplan Sociaal Domein is opgenomen dat we onderzoeken of we in het kader van het landelijk programma **Kansrijke Start** een lokale coalitie kunnen starten. Het programma richt zich op de eerste duizend dagen (preconceptie – 2 jaar) die cruciaal zijn voor de ontwikkeling van het kind. In 2022 gaan we dit oppakken met een startfoto: waar staat de gemeente, wat is het huidige aanbod, waar zijn hiaten, wat doen andere gemeenten e.d. Dit in samenwerking met de ketenpartners jeugd. Onderdeel van **Kansrijke Start** is **Nu niet zwanger en Zwangerschap in zicht**, gericht op kwetsbare doelgroepen. We kunnen hiervoor mogelijk aansluiten bij gemeente Eindhoven waardoor de kosten voor de uitvoering lager zijn. Omdat we nu nog niet kunnen inschatten welke activiteiten we in 2023 gaan uitvoeren (dit is o.a. afhankelijk van de startfoto) is het niet mogelijk om nu al een bedrag te noemen.

Jeugdbescherming

De kwaliteit van de jeugdbescherming binnen Brabant staat al langer onder druk. Tot medio september 2022 staat de Jeugdbescherming binnen Brabant nog onder toezichtstelling van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. De jeugdbescherming kent structurele problemen zoals het niet tijdig bieden van passende hulp en niet tijdig hebben van een vaste jeugdbeschermer o.a. door personeelstekort en met name bij Jeugdbescherming Brabant problemen in de bedrijfsvoering en financiële gezondheid. De gemeenten binnen Brabant hebben met de Gecertificeerde instellingen (organisaties die jeugdbescherming bieden) een verbeteragenda voor de gewenste kwaliteit opgesteld. Voor het aanpakken van de problemen zijn in 2022 extra financiële middelen beschikbaar gesteld. Ondanks een gezamenlijke aanpak van alle Brabantse gemeenten en de Gecertificeerde instellingen zijn de problemen nog niet opgelost. Op dit moment is niet duidelijk wat de financiële impact hiervan is op 2023 en verder.

Kindtarief jeugdgezondheidszorg GGD

Per 1 januari 2021 is de JGZ 0-4 ondergebracht bij de GGD. Hierbij is overeengekomen dat dit in 2021 en 2022 budgetneutraal zou gebeuren. In de loop van deze twee jaar zou er vervolgens, zowel inhoudelijk als financieel, een harmonisatie plaatsvinden. In 2022 zijn er vanuit de GGD twee werkgroepen actief, met een vertegenwoordiging van de 21 gemeenten, om te komen tot een inhoudelijke en financiële harmonisatie. Dit leidt er mogelijk toe dat het bedrag dat nu in de begroting is opgenomen voor de JGZ 0-4 niet meer toereikend is. Op dit moment is echter nog niet duidelijk om welk bedrag het gaat.